

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 123/09-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. apríla 2009 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. M. S., T., zastúpenej advokátkou JUDr. Z. T., Advokátska kancelária, P., vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne vydaným 22. marca 2008 v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Co 190/2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. M. S. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. júla 2008 doručená sťažnosť Mgr. M. S., T. (ďalej len „sťažovateľka“), v ktorej namieta porušenie základného práva vlastníť majetok zaručeného čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 19 Co 190/2007-430 z 22. marca 2008.

Z predloženej sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil, že sťažovateľka vystupovala ako jedna z odporcov v konaní Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“)

sp. zn. 12 C 860/2006, ktorého predmetom bol návrh navrhovateľky na zdržanie sa zásahov do práva zodpovedajúceho vecnému bremenu a na určenie vecného bremena. V tomto konaní okresný súd rozsudkom č. k. 12 C 860/2006-376 z 9. októbra 2006 určil, že na predmetných nehnuteľnostiach viazne v prospech navrhovateľky vecné bremeno, ktorému zodpovedá právo prechodu peši aj vozom v rozsahu podľa príslušného geometrického plánu. Zároveň okresný súd predmetným rozsudkom uložil odporcom povinnosť strpieť cez ich určené pozemky vykonávanie práva prechodu a prejazdu peši a vozom na susedné pozemky patriace navrhovateľke, ako aj povinnosť strpieť vykonanie výkopových a iných prác súvisiacich s pripojením nehnuteľností vo vlastníctve navrhovateľky na plynovú prípojku, verejný vodovod a verejnú kanalizáciu. Napokon odporcom okresný súd uložil i povinnosť odstrániť z ich nehnuteľností všetky prekážky brániace navrhovateľke vykonávať jej právo zodpovedajúce vecnému bremenu.

Odporcovia (teda i sťažovateľka) podali odvolanie, ktorým navrhli zmenu napadnutého rozsudku okresného súdu tak, že návrh navrhovateľky bude v celom rozsahu zamietnutý. Odvolanie zdôvodnili nesprávnymi skutkovými zisteniami na základe dôkazov vykonaných okresným súdom, nesprávnym právnym posúdením veci okresným súdom i nevykonaním dôkazov potrebných na zistenie rozhodujúcich skutočností.

Krajský súd rozsudkom č. k. 19 Co 190/2007-430 z 22. marca 2008 zmenil rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým bola odporcom uložená povinnosť strpieť vykonanie výkopových a iných práv súvisiacich s pripojením nehnuteľností vo vlastníctve navrhovateľky na plynovú prípojku, verejný vodovod a verejnú kanalizáciu, tak, že návrh navrhovateľky zamietol. V zostávajúcej časti krajský súd napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil. Potvrdzujúcu časť svojho rozsudku krajský súd odôvodnil poukazom na jednotlivé dôkazy vykonané okresným súdom s cieľom zistenia skutkového stavu potrebného na rozhodnutie o predmete konania. V tejto súvislosti krajský súd uviedol, že *„na uvedenom závere nemení nič ani skutočnosť, že vecné bremeno nebolo zapísané v evidencii nehnuteľností, resp. v katastri nehnuteľností, pretože fakticky celé dlhé roky existovalo na základe neformálnej dohody medzi právnymi predchodcami účastníkov konania“*.

Podľa názoru sťažovateľky bolo v konaní „svedeckými výpoveďami a listinnými dôkazmi preukázané, že prechod, tak ako bol opísaný navrhovateľkou nikdy neexistoval a nebol nikdy zapísaný ako vecné právo, táčcha viažuca sa na sporné nehnuteľnosti“. Sťažovateľka tvrdí, že okresný súd vo veci rozhodol „po vykonanom dokazovaní, kedy okrem iného nevykonala sťažovateľkou navrhované dôkazy – a to vyžiadanie si kópie z katastrálnej mapy, ktorá preukazuje, že prechod k nehnuteľnostiam vo vlastníctve navrhovateľky viedol cez nehnuteľnosti vo vlastníctve odporcu 4/ a dôkaz výsluchom znalca na odstránenie rozporov a námietok voči znaleckému posudku, ktorý trpel formálnymi vadami“.

Tým, že krajský súd ako súd odvolací nebral pri rozhodovaní o odvolaní do úvahy tvrdené pochybenia okresného súdu, narušil podľa sťažovateľky „zásadu rovnosti účastníkov a odňal návrhu na doplnenie dokazovania ako procesnému úkonu patriacemu účastníkovi konania jeho materiálny význam. ... Takýto postup je evidentným zásahom do práva na spravodlivý proces.“. Konajúce všeobecné súdy sa podľa sťažovateľky „ani v najmenšom nezaoberali dôvodom nevykonania navrhovaných dôkazov a zdôvodnením zamietnutia ich vykonania čím zaťažili svoje rozhodnutie vadami spočívajúcimi v procesných predpisoch a zároveň postupovali v rozpore so zásadou vyjadrenou predovšetkým v čl. 36 ods. 1 Listiny a v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktoré ustanovenia zaručujú právo na spravodlivý proces“. Podľa názoru sťažovateľky „navrhovateľka nepreukázala v konaní titul pre výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, pretože právni predchodcovia navrhovateľky celkom logicky na prístup k svojej nehnuteľnosti využívali nehnuteľnosti vo vlastníctve odporcu 4/ (a jeho právneho predchodcu) ...“.

Sťažovateľka v odôvodnení svojej sťažnosti vo vzťahu k porušeniu základného práva zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy uviedla, že „súdom zriadené vecné bremeno spočívajúce v práve prechodu v šírke 2 m pozdĺž všetkých nehnuteľností vo vlastníctve odporcov a sťažovateľky je vážnym zásahom do vlastníckeho práva odporcov a sťažovateľky, tento zásah spôsobujúcu ujmu na výkone vlastníckeho práva jeho obmedzením je vo vážnom nepomere s výhodou poskytnutou navrhovateľke“.

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vydal po meritórnom prerokovaní jej sťažnosti tento nález:

„Krajský súd v Trenčíne v konaní 19Co 190/2007 porušil právo sťažovateľky na ochranu vlastníctva v zmysle ustanovenia čl. 20 ods. 1 ÚS SR a porušil jej základné ľudské právo na spravodlivý súdny proces garantovaný čl. 46 ÚS SR.

Ústavný súd SR ruší rozhodnutie Krajského súdu Trenčín zo dňa 22.3.2008 č. k. 19Co 190/2007-430 a vec vracia tomuto súdu na ďalšie prejednanie a rozhodnutie.

Sťažovateľke súd priznáva náhradu trov konania a právneho zastupovania vo výške 6 732,- Sk + 19% DPH 1 279,- Sk, spolu 8 011,- Sk, ktorú je povinný Krajský súd v Trenčíne zaplatiť právnej zástupkyňi sťažovateľky JUDr. Z. T., P. do 30 dní od doručenia tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej o zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť pri jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv a slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Ústavný súd teda môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Sťažovateľkinou námietkou zásadného významu smerujúcou proti napadnutému rozsudku bolo tvrdenie o nenapravení procesných pochybení v postupe prvostupňového súdu súdom odvolacím, v dôsledku čoho sa rovnakého pochybenia mal dopustiť i krajský súd. Pochybenie malo spočívať v tom, že oba súdy „odňali sťažovateľke možnosť prostredníctvom procesných úkonov ovplyvniť výsledok konania“ tým, že okresný súd

nevykonali navrhnuté dôkazy a krajský súd ako súd odvolací sa touto jej námietkou v rámci konania o odvolaní nevysporiadal. Pre rozhodnutie ústavného súdu o petite predloženej sťažnosti bolo v dôsledku okolností prípadu nevyhnutné zamerať pozornosť na ústavnú konformitu postupu a naň nadväzujúceho rozhodnutia okresného súdu. Ak by totiž tieto signalizovali možnosť porušenia sťažovateľkou označených základných práv a krajský súd by takéto porušenie v rámci odvolacej fázy konania nenapravil, založilo by to právomoc ústavného súdu na prijatie predloženej sťažnosti na ďalšie konanie.

Podľa § 120 ods. 1 druhej vety zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Toto ustanovenie dáva konajúcemu súdu možnosť rozhodnutia o nevykonaní niektorých navrhnutých dôkazov, a to predovšetkým v prípadoch, keď úroveň zistenia skutkového stavu je taká, že niet reálnej možnosti zistiť vykonávaním ďalších dôkazov zmeny skutkového stavu už zisteného, ktoré by mohli privodiť iné rozhodnutie vo veci.

Z vyžiadaného súdneho spisu ústavný súd zistil, že okresný súd vykonal viacero dôkazov zameraných na objasnenie skutkového stavu veci (výsluch svedkov, oboznámenie máp, listov vlastníctva, oboznámenie súvisiaceho spisu, znalecké dokazovanie), pričom tieto podľa názoru ústavného súdu postačovali na také objasnenie skutkového stavu prerokúvanej veci, ktoré okresnému súdu poskytovalo dostatočný skutkový podklad na správne právne posúdenie veci a následné spravodlivé rozhodnutie. Preto ak okresný súd nevykonal dôkazy navrhnuté na pojednávaní 9. októbra 2006 právnu zástupkyňou sťažovateľky (č. l. 370), využil podľa ústavného súdu správne citované ustanovenie § 120 ods. 1 druhej vety OSP a navrhnuté dôkazy nevykonal.

Následne sa tak ani krajský súd nemohol dopustiť porušenia sťažovateľkou označených základných práv, pretože procesný nedostatok namietaný sťažovateľkou v podanom odvolaní objektívne neexistoval.

K tomu ústavný súd poukazuje na ustanovenie § 157 ods. 2 OSP, podľa ktorého konajúci súd v odôvodnení svojho rozsudku uvedie okrem iného aj to, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy. Z prvostupňového rozsudku okresného súdu,

ale ani zo sťažnosťou napadnutého rozsudku krajského súdu nevyplýva obsah takto požadovanej náležitosti rozhodnutia, čo by mohlo signalizovať porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu. Už popísané okolnosti zisťovania skutkového stavu prípadu prerokovávaného pred okresným súdom však podľa názoru ústavného súdu svedčia o tom, že prípadné napravenie uvedeného nedostatku odôvodnenia prvostupňového i druhostupňového rozhodnutia by sťažovateľke nebolo spôsobilé privodiť iný výsledok v konaní. Okrem toho, krajský súd podrobnou sumarizáciou dôkazov vykonaných okresným súdom, ktorá je obsiahnutá v odôvodnení druhostupňového rozsudku, dal podľa ústavného súdu dostatočnú (i keď len nepriamu) odpoveď odvolacej námietke sťažovateľky, ktorá sa napokon v ňou podanej sťažnosti premietla aj ako námietka sťažnostná.

Z obsahu odôvodnenia predloženej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka voči napadnutému rozsudku krajského súdu namietala i samotné právne posúdenie veci na základe zisteného skutkového stavu. K tomu ústavný súd uvádza, že je oprávnený skutkové a právne závery všeobecných súdov kontrolovať z hľadiska ich ústavnej konformity iba vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06). Právne závery krajského súdu vychádzajúce z posúdenia oprávnenej držby práva ako podmienky vydržania práva zodpovedajúceho vecnému bremenu však i vzhľadom na už analyzovanú úroveň zisteného skutkového stavu veci nevyvolávajú žiadne pochybnosti z hľadiska ich ústavnej konformity.

Ústavný súd preto konštatuje, že po preskúmaní napadnutého rozsudku krajského súdu nezistil žiadne skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné tento rozsudok označiť za arbitrárny. Ako to vyplýva z doterajšej judikatúry ústavného súdu, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy neznačí právo na úspech v konaní pred všeobecným (občianskoprávnym) súdom (II. ÚS 3/97, II. ÚS 173/07, IV. ÚS 362/08) a skutočnosť, že sťažovateľka neakceptuje právne názory odvolacieho súdu, nemožno hodnotiť ako porušenie jej základného práva (m. m. IV. ÚS 115/07, IV. ÚS 134/08).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd zastáva názor, že medzi odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy neexistuje taká spojitosť, ktorá by umožňovala vysloviť jeho porušenie po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, preto ústavný súd odmietol sťažnosť v tejto časti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti už pri jej predbežnom prerokovaní.

Vo vzťahu k namietanému čl. 20 ods. 1 ústavy ústavný súd uvádza, že porušenie práva priznaného týmto článkom nemôže samo osebe nastať rozhodnutím štátneho orgánu, ktorým tento orgán uplatní svoju právomoc (I. ÚS 44/03). Inak povedané, o prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. v spojení s ich porušením (IV. ÚS 326/07), čo sa v danom prípade podľa názoru ústavného súdu nestalo.

Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť aj v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú odmietnuť.

Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa už nezaoberal jej ďalšími návrhmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. apríla 2009